בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטָ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קצ״ז | פָּרָשַׁת וַיַּקְהֵל – פָּרָה תשפ״ה

יַשְׁרוּת לֵב

בֶּן־חוֹרִין אֲמִתִּי׃

* * *

פַּעַם שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הַגְּמָרָא (תַּעֲנִית טו.): **׳אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, אַף אֲנִי אוֹמֵר, לֹא הַכֹּל לְאוֹרָה וְלֹא הַכֹּל לְשִׂמְחָה. צַדִּיקִים לְאוֹרָה, וִישָׁרִים לְשִׂמְחָה. צַדִּיקִים לְאוֹרָה, דִּכְתִיב** (תְּהִלִּים צז, יא): **׳אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק׳, וְלִישָׁרִים שִׂמְחָה דִּכְתִיב: ׳וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה״׳; וּפְרֵשׁ רַשׁ״י: ׳יִשָׁרִים לְשִׂמְחָה, דִּישָׁרִים עֲדִיפֵי מִצַּדִּיקִים׳; וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לְהָבִין, מִי אֵלּוּ הַ״יִשָׁרִים״ שֶׁזּוֹכִים לְשִׂמְחָה וּמִי אֵלּוּ הַ״צַּדִּיקִים״ שֶׁזּוֹכִים לְאוֹרָה? וּמַה פֵּשֶׁר ׳יִשָׁרִים עֲדִיפֵי מִצַּדִּיקִים׳, וְכִי צַדִּיקִים אֵינָם יְשָׁרִים?**

מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א בֵּאֵר זֹאת בְּבֵאוּר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְהוּא לְמוּד חַי לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה לְכָל אָדָם בַּאֲשֶׁר הוּא:

הִנֵּה עִנְיַן **׳צַּדִּיקִים׳** סוֹבֵב עַל כָּל יְהוּדִי, כִּי כָּל יְהוּדִי נִקְרָא ״צַּדִּיק״, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ס, כא): **״וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים״**, וְכִלְשׁוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן כג): **׳כָּל יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי שֶׁהֵם נִמּוֹלִים עַל־כֵּן כֻּלָּם נִקְרָאִים צַדִּיקִים׳**; וְאַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ יֵצֶר־הָרָע, וּמְנַסֶּה תָּדִיר לְהַכְשִׁילוֹ וּלְטַמְאוֹתוֹ, אֵין זֶה מֵסִיר מֵעָלָיו אֶת הַכִּנּוּי ״צַּדִּיק״, כִּי אַדְרַבָּה! ׳צַּדִּיק׳ נִקְרָא דַּוְקָא עַל־שֵׁם הָעִנְיָן הַזֶּה, כִּי הַמִּלָּה ׳צַּדִּיק׳ הִיא מִשֹּׁרֶשׁ ׳צֶדֶק׳ וְ׳הִצְטַדְּקוּת׳, כִּי ׳צַּדִּיק׳ הוּא כָּל יְהוּדִי הַזּוֹכֶה לְהִתְגַּבֵּר עַל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁהַיֵּצֶר־הָרָע מַעֲמִידוֹ בָּהֶם, וּ׳מַצְדִּיק׳ אֶת מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וּבְכָךְ לוֹחֵם נֶגֶד טֻמְאַת הַסִּטְרָא־אָחֳרָא; זֶהוּ הַכִּנּוּי ׳צַּדִּיק׳ הַשַּׁיָּךְ לְכָל בַּר־יִשְׂרָאֵל.

[וּבִפְנִימִיּוּת הָעִנְיָן יֵשׁ לוֹמַר, דְּהִנֵּה הַמִּלָּה ׳צַּדִּיק׳ רְמוּזָה בָּאוֹת צ׳, שֶׁרִגְילָה לְהֵאָמֵר ׳צַּדִּי״ק׳, אַךְ בְּעֶצֶם הִיא נִקְרֵאת ׳צַּדִּ״י׳ (כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא, שַׁבָּת קד.), וְהוּא עוֹלֶה כַּמִּסְפָּר פַּעֲמַיִם בָּ״ן (104), אֵלּוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים הַנִּקְרָאִים ״בָּנִים״ לַמָּקוֹם, וּבֵין שֶׁעוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם וּבֵין שֶׁאֵין עוֹשִׂים - נִקְרָאִים **״בָּנִים״** (קִדּוּשִׁין לו.), הַיְנוּ **׳צַּדִּיקִים׳**, וְדוֹ״ק].

וְזֶה פֵּרוּשׁ: **״אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק״** - הָ׳אוֹר׳ הוּא ׳זָרֻעַ׳ וּמוּכָן **׳לַצַּדִּיק׳**, שֶׁהוּא כָּל יְהוּדִי הַזּוֹכֶה לְהִתְגַּבֵּר נֶגֶד יִצְרוֹ הָרָע וּלְנַצְּחוֹ, אַף שֶׁמְּנַסֶּה בְּכָל פַּעַם לְהַפִּילוֹ וּלְהַכְשִׁילוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִקְרָא ׳צַּדִּיק׳, שֶׁשּׁוֹמֵר עַל עַצְמוֹ בִּקְדֻשָּׁה, וְהוֹלֵךְ בִּ׳צֶּדֶק׳ חֻקֵּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְ׳אוֹר׳ בְּחַיָּיו [כִּי ׳צַּדִּיק׳ הוּא בְּחִינַת אוֹר, כִּי אֵין טוֹב אֶלָּא אוֹר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ד) ״וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב״, וְאֵין טוֹב אֶלָּא צַדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ג, י) ״אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב״].

בְּרַם, לָאו בְּכָל פַּעַם זוֹכֶה הָאָדָם לִגְבֹּר וּלְנַצֵּחַ אֶת הַיֵּצֶר־הָרָע, וּפְעָמִים שֶׁנּוֹפֵל בִּרְשָׁתוֹ הַטְּמֵאָה, וַאֲזַי הוֹלֵךְ וְאוֹזֵל מִמֶּנּוּ הָאוֹר הַנַּ״ל, וְעַל־כֵּן ״אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק״ רָאשֵׁי־תֵבוֹת ״אָזַל״ [פֵּרוּשׁוֹ ׳הָלַךְ׳ בִּלְשׁוֹן אֲרָמִית], כִּי הָ׳אוֹר׳ הוּא ׳זָרֻעַ׳ וּמוּכָן **׳לַצַּדִּיק׳** הַזּוֹכֶה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, וְאִם לֹא זָכָה לְהִתְגַּבֵּר - ׳אָזַל׳ הָאוֹר וְחָלַף מִמֶּנּוּ.

וּמַהִי אֵפוֹא תַּקָּנָתוֹ? שֶׁיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה אִי־אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וּ׳גְּדוֹלָה תְּשׁוּבָה שֶׁמַּגַּעַת עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד׳ (יוֹמָא פו.), וְכַלְשׁוֹן

הַנּוֹרָאָה שֶׁל הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (מִשְׁפָּטִים, דַּף קו.): **׳לֵית מִלָּה בְּעָלְמָא, וְלֵית מַפְתְּחָא בְּעָלְמָא, דְּלָא תָּבַר הַהוּא דְּתָב בִּתְיוּבְתָּא, וְלֵית מַאן דְּקַיְימָא קַמֵּי דְּתִיוּבְתָּא׳** [אֵין דָּבָר בָּעוֹלָם וְאֵין פֶּתַח הֵיכַל בָּעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ שׁוֹבֵר זֶה שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה, וְאֵין מִי שֶׁעוֹמֵד וְיוֹעֵכֵב בִּפְנֵי בַּעַל־תְּשׁוּבָה לָשׁוּב]; וְעַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁעוֹשֶׂה, זוֹכֶה לְנִצָּחוֹן מוּל הַיֵּצֶר־הָרָע, כִּי כֹּחַ הַתְּשׁוּבָה קוֹרְעוֹ לְגַמְרֵי.

וְעַל־כֵּן סוֹפֵי־תֵּבוֹת "אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק" הֵם קְר"ע, בִּבְחִינַת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ מִשֵּׁם מ"ב: **קְר"ע שָׂטָ"ן**, הַיּוֹצֵא מֵרָאשֵׁי־תֵּבוֹת הַמִּלִּים "קַ׳בֵּל רַ׳נַּת עַ׳מְּךָ שַׁ׳גְּבֵנוּ טַ׳הֲרֵנוּ נ׳וֹרָא", שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְפִתְחַ פִּיו בִּרְנָּה וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹאֵל וּמִתְחַנֵּן שֶׁיִּזְכֶּה לְהִטָּהֵר לְגַמְרֵי מִטֻּמְאַת הַסְּמ"ךְ־מ"ם, שֶׁזּוֹ עִקַּר הַתְּשׁוּבָה - דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים, וּכְהַכְרָזַת הַנָּבִיא הוֹשֵׁעַ (הוֹשֵׁעַ יד, ג) "קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים׳ וְשׁוּבוּ אֶל ה'"; וּבְכֹחַ דִּבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים - קוֹרֵעַ אֶת טֻּמְאַת הַשָּׂטָן וְזוֹכֶה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאַף אִם בִּתְחִלָּה הָאוֹר 'אָזַל' מִמֶּנּוּ [שֶׁזֶּה "רָאשֵׁי" הַתֵּבוֹת שֶׁל "א׳וֹר זָ׳רַע לַ׳צַּדִּיק", שֶׁמּוֹרֶה עַל 'הַתְחָלָה'], אִם בְּסוֹפוֹ יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה - יִזְכֶּה **לִקְרֹעַ** אֶת הַשָּׂטָן לְגַמְרֵי [שֶׁזֶּהוּ "**סוֹפֵי**" הַתֵּבוֹת שֶׁל "אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק", שֶׁמְּלַמֵּד עַל סוֹף הָעִנְיָן, שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה].

וְהִנֵּה כָּאמוּר, זוֹהִי דַּרְגָּתוֹ שֶׁל כָּל יְהוּדִי בַּאֲשֶׁר הוּא, שֶׁמְּכֻנֶּה בְּשֵׁם 'צַּדִּיק', וּכְשֶׁזּוֹכֶה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ - זוֹכֶה לְחַיִּים מְאִירִים, וְגַם כְּשֶׁלֹּא זָכָה לְצֵיֵּת לְהַיֵּצֶר־טוֹב, אִם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה - שָׁב וְחוֹזֵר אֵלָיו הָאוֹר, וְזֶה פֵּרוּשׁ "**אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק**".

וְעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם חָזָק בִּדַּעְתּוֹ מְאֹד, וְזָכָה וְהִתְגַּבֵּר שׁוּב וָשׁוּב עַל יִצְרוֹ הָרָע, וּפָנָה לוֹ עוֹרְפּוֹ, וְלֹא אָבָה לְצַיֵּת לוֹ כְּלָל וּכְלָל, וְאַף אִם הַיֵּצֶר־הָרָע הִתְגַּבֵּר עָלָיו - הוּא לֹא קִבֵּל אֶת טֻּמְאָתוֹ כְּלָל וּכְלָל (בְּאוֹר הָעִנְיָן בְּהַרְחָבָה עַיֵּן בְּסֵפֶר 'דַּרְכֵי אִישׁ', חֵלֶק א, עֶרֶךְ 'אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻּמְאָה'), עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה שֶׁיִּתְקַיֵּם בּוֹ סִיּוּם הַפָּסוּק: "**וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה**", שֶׁהִיא כְּבָר דַּרְגָּה גְּבוֹהָה מִזּוֹ, וְעוֹסֶקֶת בְּאָדָם שֶׁכְּבָר דַּרְכּוֹ יְשָׁרָה לְפָנָיו, וְהוּא בֶּן־חוֹרִין אֲמִתִּי מִן הַיֵּצֶר־הָרָע, שֶׁזֶּהוּ "**יִשְׁרֵי לֵב**" - שֶׁזּוֹכֶה לְ׳יְשָׁרוּת לֵב׳, וְהַיֵּצֶר־הָרָע כְּבָר לֹא יָכוֹל לְהַפִּילוֹ וּלְהַכְשִׁילוֹ כְּלָל וּכְלָל.

וְאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לָזֶה - לוֹ הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית, וְעַל־כֵּן "**וּלְיִשְׁרֵי לֵב - שִׂמְחָה**", הַזּוֹכֶה לְ׳יְשָׁרוּת לֵב׳ כְּזֹאת - יֵשׁ לוֹ שִׂמְחָה אֲמִתִּית בְּחַיָּיו, כִּי מִן עֶבֶד הַמְּשֻׁעְבָּד לְטֻמְאַת הַסְּמ"ךְ־מ"ם - הוּא זוֹכֶה לִהְיוֹת בֶּן־חוֹרִין אֲמִתִּי, **בִּבְחִינַת** (תְּהִלִּים קט, כב): "**וְ׳לִבִּי׳ חָלַל בְּקִרְבִּי**", וְזוֹכֶה שֶׁחַיָּיו חַיִּים טוֹבִים הֵם, וְהָרֶמֶז בְּסוֹפֵי־תֵּבוֹת "וּלְיִשְׁרֵי לֵב׳ שִׂמְחָה׳", שֶׁעוֹלִים כְּמִסְפַּר **טו"ב**, כִּי אָדָם שֶׁהִתְגַּבֵּר כָּל־כָּךְ עַל הַיֵּצֶר־הָרָע, וְלֹא נָפַל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל וּכְלָל, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא נִלְחָם בּוֹ שׁוּב וָשׁוּב, עַד שֶׁזָּכָה שֶׁכְּבָר הַיֵּצֶר־הָרָע לֹא יוּכַל לְהַפִּילוֹ וּלְהַכְשִׁילוֹ, אֵין **טוֹב** יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, וְהוּא הוּא הַזּוֹכֶה אֶל **הַטּוֹב** הָאֲמִתִּי, וְנִמְתָּקִין מֵעָלָיו כָּל הַדִּינִים, שֶׁזֶּהוּ "וּ׳לִיְשָׁרֵי לֵ׳ב שִׂ׳מְחָה" רָאשֵׁי־תֵּבוֹת שָׁלֵ"ו, שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיָּא ג׳ פְּעָמִים שְׁמוֹת הֲוָי"ה־אֱלֹקי"ם (הֵינוּ שֵׁם אֱלֹקי"ם - 86, וְשֵׁם הֲוָי"ה - 26, יַחְדָּיו עוֹלֶה מִסְפַּר קי"ב, קי"ב כְּפוּל שָׁלֹשׁ עוֹלֶה שֶׁל"ו), **הַיְנוּ** הַמְתָּקַת הַדִּינִים, **בְּחִינַת** (אִיּוֹב טז, יב) "**שָׁלַו הָיִיתִי וַיְפָרְפְּרֵנִי**" (עַיֵּן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן מו).

וּמֵעַתָּה אָתֵי שַׁפִּיר פֵּרוּשׁ דִּבְרֵי הַגְּמָרָא הַנַּ"ל, שֶׁהַצַּדִּיקִים - אֵלּוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים - אָכֵן זוֹכִים לְאוֹרָה, **בִּבְחִינַת** "**אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק**" - 'אוֹר' שֶׁהוּא 'זָרַע' וּמוּכָן 'לַצַּדִּיק' שֶׁזָּכָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ הָרָע, וְאַף אִם נָפַל - זָכָה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲבָל יֶשְׁנָהּ דַּרְגָּה גְּבוֹהָה מִזּוֹ - **׳יְשָׁרִים׳**, שֶׁהֵם אֵלּוּ שֶׁזּוֹכִים לְ׳יְשָׁרוּת לֵב׳, וְהֵם **יְשָׁרִים** בְּדַרְכָּם, **וְלִבָּם** קָדוֹשׁ הוּא, וּבְרַוַּדַּאי **׳דְּיִשְׁרִים עֲדֵיפֵי מִצַּדִּיקִים׳**, כִּי הֵם כְּבָר זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל הַשִּׂמְחָה הַשְּׁלֵמָה וְהַחַיִּים הַטּוֹבִים, שֶׁאֵינָם מְשֻׁעְבָּדִים אֶל הָרָע כְּלָל וּכְלָל, וּמִשְׁתּוֹקְקִים רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְרַוַּדַּאי שֶׁאֵין לְמַעְלָה מִדַּרְגָּה זוֹ; **אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לָזֶה!**

***

מכון
'יְשָׁא מִדַּבְּרוֹתֶיךָ'
להוצאת שיחות מו"ר הרה"צ שליט"א
יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה